

INUIT ATAQATIGIIT

INATSISARTUNI

UPA16/67
09. maj 2016
Kalstat Lund

Nunatsinni erngup nukinga atorlugu pilersuinissamut kiisalu avammut niueruteqarnissamut periarfissat unammilligassallu erngup nukinganik nukissiuuteqarfiusuni piukkunnaatilinnilu Naalakkersuisut nalunaarusiornissamut peqquneqarnissaannik Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut. Nalunaarusiami erngup nukinganik nukissiorfinnik pilersitsinissamut aningaasalersuinissaq kiisalu tamatumunnga periarfissat ilaatinneqassapput. Nalunaarusiaq kingsinnerpaamik inatsisartunut UKA2017-imi saqqummiunneqassaaq.

(Inatsisartunut ilaasortaq Anthon Frederiksen, Partii Naleraq)

Siunnersuuteqartoq Inatsisartunut Ilaasortaq, Anthon Frederiksen isumaqatigaarput, nunatsinni erngup nukinganit innaallagissamik pilersitsisinnaanerup periarfissarititai tamakkiisumik nalilersuiffigineqartariaqartut.

Nunatta tamanna pisuussutaa annertoorujussuarmik pigineqartoq, pilersaarusiukkamik toraagalerlugu qanoq ineriartortitsiviunissa nalunaarusiarineqassasoq isumaqatigaarput.

Soorunami ilisimannittunit nalilersorneqartariaqarpoq qanoq piviusorsiortiginersoq innaallagissap sarfaata nunatsinniit nunanut allanut, soorlu Europa-mut, attaviliinikkut tunisassiarineqarsinnaanera. Maannamut immap naqqatigoortumik attaviliinikkut sarfamik tunisassiulersimasuni misilittagaqaqrfigineqartut tannersaraanngooq, NordNed-kablet, Norge-miit Holland-imut siarneqarsimasoq, takissuseqartoq 580 km-erinik. 2007-mi akiusut malillugit km-erimut 1 million Euro-qartoroq. Akit allangorsimassanngippata assersuutigalugu, nunatsinniit Skotland-imut attaviliisoqassappat 26 mia. Kr.-inik akeqassasimassagaluarpoq. Sarfaq tuniniagassaaq unammillissutaalluni tuniniarneqartussaassamat, nalilersuilluarnikkut naatsorsuilluarnertigullu paasineqarumaassaaq, taama iliornissaq akilersinnaajumaassanersoq.

Ullumikkut ilisimasat naatsorsuisimanerillu aallaavigalugit, nunatsinni sarfamik pisariaqartitarput tamakkiisumik atorneqareerpat, taava sinneruttussaq 1600 MW-iusoq niuerutissatut atorneqarsinnaajumaassasoq.

Ilimnarnerusinnaavoq periarfissaanerussasoq, sarfaq nunatsinniit assartornagu maanni nunatsinni tamakkiisumik atorneqarnissaa siunniunneqassappat. Tunisassiorfiit tunisassiornerminni sarfamik atuerujussuartartut periarfissagissaarfiussapput.

Ukiuni makkunani nunat suliffissaqarfiusut ilaat, soorlu Tyskland, atom-ip nukinganit nukissiuuteqarnertik annikilliskiartulernikuvaat tamatuminnga qimatsivikkumaarnermik siunertaqtumik. Sarfaq akitsoq tassannga pissarsiarineqartartoq qimallugu, akisunerugaluartunut, anorisatinut segernermillu iluaquteqarluni nukissiuutinut nuukkiartuaalersimapput. Nunarujuussuarmi tassani sarfaq akitsoq atorlugu, sarfamik atuerujussuarluni tunisassiorfiusartut eqqorneqartussanngornikuupput. Isumaqarpugut sarfamik atuerujussuarluni tunisassiorfiusartut misissorneqassasut sorliit nunatsinni periarfissaqarfiunersut.

Ukiuni makkunani aamma Europa-mi annertusiartortumik naturgas ingerlatitut atorneqaleriartuinnarpoq, aamma angallatini ingerlatitut solar-imut taarsiullugu. Naturgas nukissiuutit akikitsut atorlugit pilersinnejarsinnaasoq periarfissaalluarsinnaasut ilagaat, nunatsinni tunisassiaalersinnaasoq.

Siunnersuuteqartoq isumaqtigaarput erngup nukinganit sarfaq pissarsiarineqarsinnaasoq pillugu maannakkut iliuuseqartoqartariaqartoq. Assersuutigalugu Tyskland-imi suliffeqarfissuit maannakkut taqqavani allannguilernermi eqqugaajumaartut neqeroorfingineqarsinnaapput nunarput periarfissaasoq tunisassiorfiliorfifissallugu, soorlu naturgas-mut, kiffitissaliorfimmut imaluunniit naggorissaasiorfittut, assersuutaannaapput.

Nukissiuuteqarnikkut periarfissat atorluarneqartariaqarput, niuernermuinnaanngitsoq kisianni aamma nunatsinni ineriartortitsinerni. Erngup nukinganik sarfaliorfik pilersinnejareeraangami akikilliartortumik atugassaqarfiuersartoq nanganertaqannginnerusumik ineriartoriusariaqarpoq. Nunaqarfiit illoqarfiillu erngup nukinganik sarfaliorfilerneqarnissaminnut periarfissallit tamarmik sarfaliorfilerneqartariaqarmata ukiulersukkanik qaqlugu pilerneqarnissaat isummerfigineqartariaqalerput. Pilerneqarnissaat akisugaluarpataluunniit siunissamut sivisuumik isigisumik aaqqissuussinissaq pisariaqarpoq, mannami inuuffiguartussarigatsigu siunissap qularnaarneqarnissaa pingarnerpaajuvoq.

Sarfamut akigitinneqartup nunatsinni tamarmi assigiitussaaneranik atorunnaarsitsinikuuneq pisussaaffiliivoq, periarfissalinni tamani erngup nukinganit nukissiuutinik inerisaasoqassasoq. Akisuginneqattaartarnerit aqaguinnarmut eqqarsarnerorpasittaramik, nuna manna aningaasarsiorfissaanartut isigineqarunnaartariaqarpoq nunajuna najugaqarfigiuagassatut ineriartortinneqartariaqartoq.

Siunnersuut tamakkiisumik taperserlugu aappassaaneerneqartinnagu Sanaartornermut Ataatsimiisitaliamut ingerlanneqassasoq inassutigaarput.